

Universitätsbibliothek Paderborn

**Textus sequentiarum cum lucule[n]tissima tam
sententiaru[m] q[uam] vocabuloru[m] interpretatione
scripture autoritatib[us] alioru[m]q[ue] exemplis
creberrimis roborata**

Colonie, 1506

VD16 T 655

De diuisione apostolor[um]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30585

Folium **lxvij.**

aliquo dubitav. utrum beatus Petrus et paulus eodem die passi sint. Et ut brutes Hiero. quod sic. etiam sic habet in epistola Dionysij quod uno die passi sunt. ut pariter ad xpm quenam. uno loco ut unum ab altero participatione caperet. una persecutio. ut ecclisis crudelitas ambos stringeret. Et in ambo eodem die passi sunt. tamen in aliquos in diversis locis passi sunt. sed in ambo ratione eadem passi sunt. unde. Ense coronatur paulus. cruce petrus. eodem. Subduce. luce. loco. dux nero. rome locus. Ense sacrat paulum. lux dux urbis. cruce pessimum. Item nota autor in lxxa ut germanos discordes. quod hoc intelligit iudeos et grecos. de quo ut Hierony. in prologo ad romanos. quod iudei et greci erant discordes litigando inter se quod illos esset nobilior et propinquior eterni vite. quod christus erat ipsius missus et ex eius natus. Dicentes quod in euangelio dicitur salus iudeis ora est. Dixerunt autem greci. missus est vobis salvator ad salutem quam non perpedistis. quod salvator est in ligno crucis suspeditis. nos autem nescij. et statim cum vidimus credimus. et ergo propinquiores sumus redemptori eius. Isto litigio stante brutus aplius misit eis litteram et epistola quod quam eos informaret et concordes ficeret. ergo littera dicitur. germanos discordes. Item nota lxxa ut neronis feritas. unde nero fuit crudelissimus hominum. Cum enim Seneca magister suus speraret mercedem sui laboris dignam ait ad ipm Nero. intatu te timeo in hunc icrus gladii me ledere posset ut puer consueui te metuere. ergo statim morieris. quod vivere non mittere possum te. Dixitque Seneca. si mori me oportet eligat mihi genus mortis. Qui nero. se statuerat eligas. Tunc Seneca in aqua balneo facto in utroque brachio sanguinem minui fecit et propter nimiam emissionem sanguinis ibidem vitam terminauit. Item postremo est adiuerbiu temporis deriuatur a post Barbarus dicitur omnis ille quod non oledit romano imperio. Et caput hic pro crudeli vel infideli. Sed pergo is. est verbu neu. positum apud et rego. Sed coactus est participium futuri epis a nabo cogo quod ulterius dicitur a con et ago deponendo. Item plurimus est suplatinus huius nominis multus.

Eli enarrat gloriam dei filii verbi incarnati facti de terra celi.

Hec enim gloria soli domino est congrua. Nomine est cuius magni consilij angelus. Istud consilium lapsi homini auxilium est antiquum et profundum et verum factum solis tantum sanctis cognitum. Cum angelus iste homo natus ex muliere immortale ex mortali de terra celum fecit ex homine angelum.

Hanc sequentiam brutus dicit. Oposuit ob reverentiam et honorum brutorum apud diuissimam erat per totum mundum. Et dividit in duas pres principales. In quorum prima ponit quodam pamphulum in quo declarat mendacitatem mittentis scilicet filii dei. In secunda parte prolegetur intentum omnium ad ministerium omnium apostolorum per totum mundum missorum. Secunda ibi dicitur. Hic est dominus. Primo autor ponit unde prophetia quam assumit. loco schematis quo scribit psalmum. xvij. et applicat.

De diuisione apostolorum

ea ad ipm mittentem aplos. imponens ei nomine quod debet vocari angelus magnum. dicit dicens. (Eli). i. apli (facti celi). i. hoiles celestes (de terra) id est de hoibz terrestribz (enarrant). i. pdicant (gliam filii dei verbi incarnati) scilicet xpi qui est hoc factus (eum). p. quia (hunc glia). i. pdicatois apostolorum (est consilium grua) id est conuentensi (soli dno. cuius) scilicet dnt (nomen est angelus) id est nubes eius (magni consilii) iei (istud consilium) scilicet exs (auxiliu homini lapsi) id est p dito (et antiquum et profundum. et) scilicet est (cognitum tui solis sanctis. et est factum verum cum iste angelus) id est filius dei (homo natus ex muliere). i. be virgine maria (fecit in mortale ex mortali. et fecit de terra) id est de terrestribus (celum). i. celestes (et fecit angelum ex hoile). Noradum primo scribitur in Isa. Qui sunt hi qui videntur volant et quasi celultr ad fenestras suas. Hec sunt verba admirationis prophetarum et angelorum quibus datum est longe puidere pturem doctrine et pdicationis apostolice. viii admirantes dixerunt. Qui sunt hi qui videntur volant In quibus pribus principaliter tanguntur duo Primo celestis prudenter sublimitas. Secundo immaculata pueratris huius militas. Primum tanguntur cum dicitur. ut nubes volant. Unde sancti apostoli post ascensionem dominica missi in oem terram volauerunt in claritate et alacritate ut nubes fuerint et nubes nouellum orium irrigando. infidelem populum a prava fide reuocando. fideles absque terrore desperatois fideliter consolando. Primum declarat. qui in nube psumponit hunc nuditatem pueniens ad irrigandum. Unde in libro Sapientie scribitur. Irrigabo orum meum et exaltabo mei partus fructum. Secundo ipsi apli dicuntur nubes ihos fideles a calamitatibus concupiscientie defendendo. viii ipsi designantur in nube in qua apparuit dominus cum eduteret filios israel ex egypto. nam in die pcessit eos in nube. et in nocte in columnis nubibus. viii scriptum est. In die illa erit eis ymbryculum et saluabit eos ab estu. a turbine et a pluia. Et sicut nubes defendunt nos a calamitatibus solis sic sancti apli dereliquerunt vel dimisericordia nobis exempla virtutum et doctrinam quibus defendimus nos a calamitatibus per nos. Tertio dicuntur nubes. populus a terrore desperatois solando. Dicit enim hec ego. super hoc euangelium. Erat autem aspectus eius sicut fulgur. quod ppter aspectum fulguris custodes pterunt sunt timore. sed candor vestimenti apparet multe remouebat ab eis paurorem seu terrorem ita quod pterente non sunt. Per istam nubem intelliguntur apli qui terrorem desperatois populoz multo remouerant. et spiritu consolacionis infuderunt. Secundo pmedant ex immaculata pueratris humilitate. cum dicitur. et quasi columbe ad fenestras suas. id est ad celestem requiem quia vitam immaculatam duxerunt. Et hunc concordat doctrina saluatoris nostri cum dicit apostolus. Estote prudentes sicut serpentes. fidem ppter dicendo. et estote simplices sicut columbe. et immaculatam vitam per conversionis simplicitatem habendo. Et quoniam apostoli hanc prudentiam et vitam immaculatam suscepit post missionem sancti spiritus tunc in omnem terram et diuisi sunt. ideo in laudem huius missionis et diuisionis penses sequentia est consilium. Item nota. autor nominat seruos aplos celos ppter quasdam conditiones seu proprietates celorum eis puenientes. quia celum est primum nam figura simplicissimum. essentia subtilissimum. qualitate maximum. qualitate lucis diffusum. figura sphaericum. incorruptione solidissimum. seu supremum. Ne conditiones attribuiuntur apostolis. Primo enim ipsi fuerunt primi ppter sequentes.

folium

lxx.

tes. vii xps dixit eis. vos q̄ secuti estis me. Sedo fuerunt simplices in ore
vii xps dixit eis. estote prudētes sicut serpētes. et simplices sicut columbe
Tercio fuerūt subtilissimi in intelligēdo. vii xps dixit eis. vobis ē datum
nosse mysteriū regni dei. Quarto fuerūt scē platonis maximi. vii salua
tor dixit eis. sedebitis sup sedes iudicātes duodecim tribū isrl. Quinto sue
runt in q̄litate p̄dicatōnis lucidi. vii xps dixit eis. Vos estis lux mundi
Sexto fuerūt figure spherice. vii inter oēs figurās figura spherica ē capa
cillina. et figure spherice mor̄ fer̄ p̄ vniuersit̄ orbē. sic et apli spherici fue
rūt q̄n p̄ totū orbē terrazz inouebāl ambulātes. vii in oēm terrā exiūt so
nus eoz. Septimo fuerūt in charitate incorrupti sicut celū. vii xps dixit
eis. vos estis q̄ meū p̄mālissis in tētationib⁹ meis. Octavo fuerūt supre
mi. vii dixit eis xps. gaudete et exultate q̄n merces r̄ta copiosa ē in celis.
Et ppter has p̄ditōes iā enūratas au. dt sc̄tōs aplōs ēē celos. assumēn
do dictū p̄s. dicētis. Leli enarrāt gl̄am. ¶ Irē au. dt in l̄a. vbi incarnati.
vbi tāq̄s dictū Iohis p̄mo ca. Et verbū caro factū ē. ¶ Irē l̄a dt. faci
de terra celi. hoc p̄z sic. qz xps aplōs terrenos et mundanos ex̄entes mira
scitatem et mox p̄uersatōe celestes fecit. vii in euā. Ego vos elegi de mun
do ut eatis et fructū afferat̄ in patiētia. Irē nota. xps d̄r angel⁹ magni
p̄silij p̄ figurā q̄ d̄r antropospharhōs h̄ns fieri q̄n h̄uane passiōes attri
buunt celestib⁹ et diuinis. cū em̄ p̄siliū sit de rebus mutabilib⁹ et passibilib⁹
aliter et aliter se p̄sētib⁹ h̄rē q̄ subiacēt n̄rē volūtati. p̄stat āt q̄ p̄siliūz nō
cadit in deū. non em̄ h̄z op̄ p̄siliū dealiq̄b⁹ cū oia nuda et agra sīnt oculis
ei⁹. s̄z figuratiue et metaphorice loquēdo in p̄patōne ad cognitōem nr̄am
magnū et p̄fundū erat p̄siliū q̄n tres p̄sonē p̄siliate sunt q̄dnā facerent de
repatōe hoīs q̄ lapsus fuit. s̄z fil⁹ dei miserr⁹ nature h̄uane fact⁹ ē angel⁹
hui⁹ p̄siliū. et descendit in terrā literās hoīem sua p̄assione. s̄z hoc cognitum
erat em̄ sanctis q̄b⁹ de⁹ voluit reuelare. erat em̄ angelis ignotū q̄ in ascens̄
sione ei⁹ admiratēs dixerūt. q̄s ē iste q̄ venit de edon. Etiam erat occultū
diabolo. vt dt Orige. sup h̄ euāge. Lū eēt despōsata Maria Joseph. q̄
tinus mysteriū incarnatōnis diabolo celareb⁹ qd̄ si sciūsset nūc in cor iu
de misissēt q̄ xpm̄ tradidisset. ¶ Irē au. dt (nat⁹ ex multiere) beata em̄ vir
go erat mulier ex noīe et fama h̄z nō in re. Fuit mulier in fama. qz viro de⁹
sp̄sara. et qz viz genuit. s̄z xpm̄. s̄z in re mulier nō erat. qm̄ h̄go incorrup̄ta
¶ Irē nota. l̄a dt. imortale ex mortali fecit. qz suscītāt̄ nos ex opib⁹ mor
tis vt viuam⁹ deo. vii sicut p̄ vni⁹ deliciū mors intravit in hoīes. et faci
sunt mortales. ita p̄ vni⁹ iustificatōem vita rediēt in hoīes. hō terren⁹ erat
q̄ amiss̄ sp̄m gr̄e. s̄z factus est celestis p̄ resurrecōem

¶ Pro terminis nota. q̄ grauus aū. i. p̄ueniēs. S̄z angelus interpretat̄ q̄s
nūcius de celo missus. et d̄r ab ana qd̄ ē sursum et gelon nūciatio q̄s nūci
us missus a superiorib⁹ ad inferioria. S̄z lapsus aū ē p̄cipiū p̄teriti epis
deriuatū a h̄bo deponētali labori. S̄z cognit⁹ aū ē p̄cipiū deriuatū a
h̄bo cognosc̄r qd̄ p̄ponit̄ a con et noscor mutando n̄ ing.

Hic est dominus exercitūm deus. cuius sunt angeli missi in ter
ram apostoli. Quibus seipsum viuum p̄ebuit resurgens in mul

De diuīsione apostolorū

Etis argumentis pacem victor mortis nuncians.

Hic p̄ter tractat materiā p̄ncipalē de diuīsione ap̄loꝝ. Et diuīdit in tres p̄tes. In p̄ma facit qđ dictū ē. In sc̄da dirigit p̄sitoēm ad x̄p̄m iēsum q̄ misit illos ap̄los. Sc̄da p̄s ē ibi. Germen iūstū. Prima p̄s adhuc diuīdit in tres p̄tes. Primo p̄tractat diuīsionē ap̄loꝝ q̄tū ad diuīnā missiōnē. Sc̄do q̄tū ad p̄dicatōm. Tercio declarat illā p̄ p̄pheraꝝ p̄firmatiōnē. Sc̄da ibi. Ninc petrus. Tercia ibi. In omnē terram. Dicēs p̄mo (Hic) sc̄z fili⁹ d̄i (ē d̄e⁹ d̄i s̄ exercitū). i. multoꝝ populoꝝ & turbā (cūlūs). i. d̄i dei (ap̄li sunt angeli). i. nūch (missi in terrā). i. in totū mundū (q̄bꝝ) sc̄z ap̄lis. s̄ e ip̄e d̄i (refurgēs) s̄ a mortuis (p̄buit). i. manifestauit (leip̄n viuū in multis argumētis). i. p̄bationibꝝ. & ip̄e (victor mortis) id ē x̄p̄s q̄ mortē nostrā morīdo destruxit. s̄ e erat (nūciās). i. manifestās (p̄cē) q̄n sterit in medio discipulōꝝ & dixit. p̄x vobis. vt seq̄tur in līta

P̄x vobis ego sum inquit nolite iam timere. predicate verbūz dei creature omni coram regibꝝ et p̄ncipibꝝ. Sicut misit me pater & ego mitto vos in mundū. Estote ergo prudentes sicut serpentes. estote vt columbe simplices

Hic x̄p̄s ex̄is vīctor mortis & nūciās pacē aplis (inq̄t). i. dixit (p̄x vobis ego suz nolite iā timere p̄dicate s̄bū dei oī creature). i. hoi (corā regibꝝ bus & p̄ncipibꝝ). Ogo mitto vos in mūdū sicut misit me pater. ergo estote prudentes sicut serpentes & simplices vt columbe) Notandū p̄mo au. hāc p̄ticulā collegit ex diuersis locis euāgelistarꝝ. vt p̄tēbit in ordine dis̄cendoꝝ. q̄ tota materia est collecta ex p̄bis d̄i ap̄los mittentis. Sc̄do nota. auctor vocat d̄iūm d̄iū exercitū. nō ē em̄ d̄iū in vni⁹ exercitū. sed indefinite loquēdo deus exercitū. c̄ sic sumit nomē illud ab illo. Esa. c. vi. Sc̄tūs sanct⁹ sc̄tūs d̄iū de⁹ exercitū. Item scribit in Ezech. Hec d̄iū exercitū. Et sepe reperiſ sub noīe hebraico. s. labaoth. p̄ hoc dafin̄z telligi diuīna potētia q̄ est oīm exercitū d̄ominatrix. Item nota. apli p̄ magistꝝ in līta dicunt̄ angeli. q̄ angeli s̄ est nomē offici. sed apli habueſ runt officiū angeloꝝ. ideo angeli appellant̄. Primo em̄ habuerunt officium angeloꝝ q̄ dicunt̄ cherubin̄ q̄ replete sunt scientia. In ip̄is em̄ fuit plenī tudo scientie. vñ dixit eis. vos sedebitis sup sedes iudicat̄es &c. Sc̄do ha. bueſ officiū illoꝝ angeloꝝ q̄ dicunt̄ seraphin̄. q̄ sicut illi ardēt in charitate sic oēs apli &c. Tercio habuerunt officiū d̄nationū. q̄ docent nos sus̄ periores reuereri. Ipi em̄ apli maxime honorant̄ in h̄ mūdo. vñ psal. Ni. mis̄ honorari sunt amici tui d̄e⁹. & q̄cqd boni faciebāt deo gliaꝝ referebāt vñ dicebāt in noīe tuo eīcum̄ demonia. Quarto habuerunt officia potēſ statū ad q̄s p̄trinet diabolos arcere & punire. Ipi em̄ demones ab obſessis corpibꝝ hoīm fugabāt. vñ dixit ad eos saluatoꝝ. h̄ gen⁹ demonioꝝ nō eīſ citur nisi orōnibꝝ & ieuonijs. Etiaꝝ habuerunt officiū p̄tutū. ad q̄s p̄trinet miracula exercere. Ipi em̄ mirabilia faciebant. vñ legit̄ in actibꝝ apostoloꝝ

Folium **lxvij**

Per manus autem apostolorum siebat signa et predicatione multa in plebe. Etiam habuerunt officium archangelorum. quod est maiora nuntiare sicut incarnationem Christi et eius regnum surrectionem. Unde in actibus apostolorum. prout magna reddebat apostoli testimonium resurrectionis. Etiam habuerunt officium angelorum. quod est minorum nuntiis et locis minores informare bonis opibus. sic apostoli suis predicationibus informabant homines fidem catholicam. Ergo bene dicuntur angeli missi in terram. quia missi sunt a deo in universum mundum. Item deus pax. Unde duplex est pax. scilicet pax pacis. unde pax in peccatis pacem peccato videt. Alia est pax iustorum. unde Pax. Frustrus spumas sunt gaudium charitatis. pax et patientia. Et illa pax dominus dedit discipulis suis dicens. pax vobis ego sum et ceterum et in euan. Iohannes. 3. 19. pacem meam do vobis. Item nota. Ira domini. nolite timere. ubi tangit dictum euangelicum quod Christus dixit suis discipulis. dico vobis amicis meis ne terremini ab his quod vos psequeamur. Et iterum. nolite timere eos quod occidunt corpus. animam occidere non potest. Item nota. autor dominus. predicat proximum dei omni creature. scilicet homini. Unde fratres. Gregorius. In nomine omni creature designat hominem. Est enim homo omnis creatura principiatus et communione. quod cōcitat cum oib[us] reb[us]. cum lapidibus in essendo. cum plantis in vegetando. cum brutorum in sentiendo. cum angelis in intelligendo. Et hoc etiam vult prophetas in de aia dicens. Homo est quodammodo oia. Item Ira de Sicut misit me pater tecum. Unde nota quod deus misit filium suum in mundum ex nostra misericordia. unde Iohannes. 3. 17. Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret pro mundo. sic Christus misit suos discipulos et eos ad dilectionem horum eorum est dicens. Hoc est preceptum meum ut diligatis inuidem sicut dilexi vos Iohannes. 15. Et iterum. Diligitate inimicos vestros et benefacite eis quod vos odisse runt. Item nota. dominus noster Iesus Christus prudenter apostolorum et etiam nostra sapientie serpentes. Unde legitur in libro de animalibus quod serpens tres habent priuiciale. Prima quod inter omnia membra caput suum maxime custodit. quoniam enim sentit in catarrhes et piuratores habet unam aurem ad terram. sed reliqua cum cauda obstruit ne audiat vocem in catarris. Sic etiam Christus elegit apostolos capita et principes inter ceteros homines. quod etiam obstruerunt organa sensuum exteriorum. ne per prauas occupationes occuparent intellectum. Secunda priuiciale serpens intrat aquam et venenum deponit. sic etiam apostoli ingressi sunt aquam. id est ad gaudia eterna. et depositi venenum. id est suis psequeitoribus orabat deponendo rancore et inuidiam in Christum imitando. quod per suis intercessiones orauit dicens. Pater igit nosce illis tecum. Item nota. apostoli Iohannes colubus specialiter propter tres priuiciale. Prima. quod colubus habet triste geminum. sic etiam apostoli habuerunt triste geminum propter passionem Christi. Secunda priuiciale. quod tarent felle. sic etiam apostoli fuerunt absque inuidia. quod firmam habuerunt dilectionem. Tertia priuiciale. quod nemini sunt nocentes. sic etiam apostoli nulli nocuerunt intulerunt. sed magnum fructum afferebant. unde Ego vos elegi de mundo ut fructum afferatis tecum. Item nota. si Ira bene inspicias. tunc habet pax. pax vobis usque ad finem sententie propter esse quodam oratio materialiter accepta. Rom. 15. quod non supponit. propter se nec propter suo frumento. sed supponit propter his a Christo platis ad apostolos. et sic hec tota oratio fecit proba a Christo. plato. sed in finem vobis in grammaticorum declinantur frumenta. Item Inquit uno modo est pax.

De diuisione apostolorum

defectum nihil habens nisi inquit. Alio modo est tercia glossa a p̄bo inquit.
ut dicit Alexander ibi. Inquit quis inquit tunc.

Hinc petrus romā ap̄lorum p̄nceps adiūt. Paulus greciā vbiq̄ do-
cens gratiā. et quattuor hi p̄ceres in plagiis terre quatuor euāgelizā-
tes trinū et unū. Andreas iacobus vterus. philippus. bartholomeus.
simon. thadeus. iohannes. thomas. et mattheus. duodecim iudices. nō
ab uno sed in unū diuisi p̄ orbē diuisos in unū colligunt.

Hic tā autem p̄tracat materialē de diuisione ap̄lorum ad enumeratōnem
numerās eos noīatim dicens (Hinc). i. postea (petrus p̄nceps ap̄lorum adiū-
t), i. accessit (romā) et (paulus) sc̄i adiūt (greciā docēs vbiq̄ grām) sc̄i re-
demptōis xp̄i (hīc quatuor p̄ceres), i. hi duodecim p̄ncipes. sc̄i sunt (euā-
gelizātes), i. p̄dicātes (eritū), i. in p̄sonis (et unū), i. in essentia (in quatuor
plagiis), i. p̄tib⁹ (terre) sc̄i orientali occidentali australi et aq̄lonari. Deinde
enūmerat alios ap̄los dicens (Andreas) q̄ fuit frater simonis. et (iacobus iā-
cobus) sc̄i maior et minor. maior q̄ erat frater iohannis euānge. q̄ fuerūt filii ze-
bedei. sc̄i minor fuit filius Thadei nō fuit carnēs fuit meritū (philippus et bar-
tholomeus) q̄ fuit filius regis. et (iudas) iustus. et (thadeus). i. iudas. q̄ dicitur tha-
deus ad dñiam iude schariotti. et (iohannes) et (thomas) q̄ dicebat dydim⁹
id ē q̄ dubitauit de resurrectōne xp̄i. et (mattheus) q̄ erat publicanus. isti
(duodecim iudices nō diuisi ab uno) sc̄i deo vel ab una fide (sc̄i diuisi in
vnū). i. in vna fide (colligunt). i. p̄gregant. sc̄i sua p̄dicātōe (in vnū). i. in
vna fide (diuisos). i. diuisos (p̄ orbē). i. p̄ totū mundū. Isti duodecim ap̄li
sunt diuisi p̄ totū mundū. sc̄i in partē orientalē occidentale australē et aq̄lo-
narē. et sunt duodecim iudices q̄ sedebūt sup̄ sedes in die iudicij iudicā-
res duodecim tribū isti. et isti sunt missi nō ut separent a fide. sc̄i ut colligat
omnes homines diuisos per totum mūndum in vnam fidem.

Notandum de nūero ap̄lorum. in cena dñi erāt duodeci. et in illo nūero non
erat paulus et matthias. et cū iudas sc̄i p̄m suspēdisset remāserūt vndeclim in
nūero usq̄ ad ascēsionē dñi. ut dicitur Mat. vi. vndeclim discipuli abierūt i ga-
llia. sc̄i post ascēsionē apli et discipuli cum magno gaudio reuersi sunt in
herām. et erāt vnamīter orātes et laudātes dñi. Et exurgēs petrus in me-
dio fratres dixit. Vnde fr̄es optime plere scripturā quā dixit David de iuda.
Fiat dies eius pauci. et ep̄iscopatū eius accipiat alter. q̄ optime vnu fieri ex illis
restē resurrectōis xp̄i. et statim statuerūt duos. i. Josephus iustus et Matthiā
et dederūt sōrētē. et cecidit sors sup̄ matthiā q̄ p̄numerat⁹ ē cū vndeclim aplis
et sic ip̄lebat numerus ap̄lorum. Deinde Stephanus elapidatus. et saulus lapi-
dantū vestimenta p̄seruabat q̄ erat p̄sequitor xp̄ianorum. postea p̄stratus
p̄uersus est ad dñm et etiā p̄numerat⁹ est inter ap̄los. et hoc ratōne officiū
q̄ officiū ap̄lorum excellenter exercuit in p̄dicando.

Pro terminis nota. quatuor ē nomē numerale indeclinabile. sc̄i p̄ceres
dicuntur nobiles p̄tutib⁹ florentes. et dicuntur q̄s p̄cula carie. i. p̄tredine vis-
ciorum. sc̄i plaga ē equocū. vñ vulnera sunt plaga. plaga regio. vel plaga

Folium levi

rethe. Sed adiit est p̄bū q̄rre p̄iu gatōis p̄positū ab ad t̄ eo is. Sed p̄hīs
lippus dī a philos. i. amor. t̄ iper qd̄ ē sup. q̄li a mator supnoꝝ ppter celeſ
ste n̄ p̄replationē. Dicif etiā os lampadis ppter suā luculētā p̄dicationē.
Dicif etiā os manū ppter assiduā operationē

In oēm terrā exiuit sonus eoz. Et in fines orbis terre verba eoz

Hic au. describit diuisionē ap̄lōꝝ p̄p̄hēticas p̄firmatōes. Et diuidit
in tres p̄tes s̄m q̄ autor p̄firmat historiā tribū p̄p̄hētis. Sc̄d̄a ibi Quā spe
ciōsi. tercia ibi. H̄i sunt. dīcēs (sonus). i. p̄dicationēs (eoꝝ) sc̄d̄z duodecim
ap̄lōꝝ (exiuit in oēm teriā). i. p̄ totū mūdūm (t̄ p̄ba). i. doctrine (eoꝝ) sc̄d̄z
ap̄lōꝝ. sc̄d̄z exiuerūt (in fines). i. in terminos (orbis terre) q̄r dīxit domin⁹.
Ite in oībē yniuerſum t̄ p̄dicate euāgelīū. Hāc p̄p̄hētā scribit David
ps. xvii. sub eisdem verbis

¶ Notandū. q̄ sonū p̄phēta dat intelligere quālibet relationē siue vocale
siue litteralē ad denotādū q̄ hoc q̄ aplī nō pambulauerūt totū mundū. sc̄d̄z
q̄b̄ p̄p̄ia p̄egrinatōe nō poterant adiūtare. illud alijs nūcijs adūpleueſ
rūt t̄ p̄ scripturas t̄ eplas. Scripserūt em̄ eplas ad populū sup oēs articulōs
fidei. t̄ sic edificauerūt eccliam t̄ ipam numero credētūm dilataque
rūt. Et numerus p̄ncipaliū erat duodenarius. sc̄d̄z xp̄us assignauit eis sep
tuaginta duos altos discipulos mittēs eos in oēm terrā t̄ regionē ad p̄di
cādū p̄bū dei. ¶ Sc̄d̄o nota christus misit ap̄lōꝝ in oēm terrā vt eēnt teſ
tes de oīb̄ his q̄ viderūt t̄ audierūt. t̄ ḡ dī in actib̄ ap̄lōꝝ. Vos eritis
testes ad oēs hoīes eoz q̄ audistis t̄ vidistis. ¶ Pro q̄ sc̄d̄u. q̄ aplī fue
rūt testes xp̄i p̄ncipalitē in septē articulis. Primo fuerūt testes missionis
filij dei in mūdū. t̄ de illo dī Joānis. viii. Testificant̄. q̄r pater misit filium
sūi in teris saluatorē mūdū. Ite Joānis p̄mo In mūdū erat t̄ mundus q̄
ipsum factus ē. t̄ mūdūs eū nō cognouit. t̄ sc̄mūs. q̄r vez ē testimoniūm
eius. ¶ Sc̄d̄o testes fuerūt potissimum op̄atōnis eius. vii Petrus in actib̄
ap̄lōꝝ. Qui p̄transiuit bñfaciēdo sanando hoīes opp̄ressos a diabolo. q̄
niā de⁹ erat cū illo. vt vult glosa. qui literauit demoniacos. cecos illumī
nando. leprosos mūdando. mortuos suscitando. yētis imperādo. ¶ Ter
cio fuerūt testes amare passionis. t̄ nō solū aplī. sc̄d̄z etiā gētiles erant testes
q̄ deus patiebas. vt pat̄z in cētūrione dicētē. Vere filius dei erat iste Ite
pat̄z in Dionysio areopagita q̄ fuit gētīlis. t̄ vidit eclypsim solis in passi
one domini dīcēs. Aut deus nature patif. aut tota mūdū machina dissol
uet. ¶ Ii Gregorius Terra cōtremuit. sol radios subtraxit. t̄ lapides di
rupti sunt. ¶ Quarto fuerūt testes verissime resurrectōnis. vii Actuum.
Virtute magna reddebat aplī testimonii resurrectōis christi. ¶ Vñ in re
surrectōne dominus nō solū habuit testes viuos. immo etiā mortuos. q̄r
multa corpora mortuōꝝ cū christo surixerūt t̄ multis apparuerūt in hīc
rusalē. ¶ Quinto fuerūt testes glōsissime ascensionis. ¶ Vñ Petrus in ac
tib̄s apostolōꝝ Iesum quē vos intermis̄s suspēdētēs in ligno hunc de
us suscitauit t̄ principem ac saluatorē exaltauit. t̄ nos sūmus testes illi⁹
us. Item Gregorius Christus prius humiliatus. postea exaltatus in ce
lo. ¶ Sexto fuerūt testes largissime miserationis. vii Lucas in euāgeliō

De divisione apostolorum

Operebat christum pati, et sequi. Predicare in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum in oculis gentes. vos autem estis testes eorum. O quam larga misericordia quod dicitur in oculis gentes. Ideo dicit Petrus In veritate conperi. quod non est per sonum acceptum deus. sed in omni genere quod timet deum. Secundum sunt testes extremi iudicij. Unde in actis apostolorum Nobis precepit dominus predicare et testificari. quod ipse constitutus est rex vivorum et mortuorum. Unde Iesus missus agit patrem. surgit scandit misere. Judicat enim hoc vox testis discipulorum.

Quam speciosi pedes euangelizantium bona predicantium pacem sanguine Christi redemptis ita dicentium. sicut regnabit deus tuus. Qui verbo secula fecit. quod pro nobis verbum caro factum est in fine seculorum. Hoc verbum quod predicamus Christum crucifixum qui venit et regnat deus in celis.

Hic autem ponit secundum prophetam confirmationes quod speciosi. id. valde pulchri (sunt pedes) secundum apostolorum (euangelizantium). id. nunciatur (bona et predicantibus) et pacem redemptis sanguine Christi dicentibus ita secundum et sequitur (Sicut regnabit deus tuus) id. o fidelia (deus tuus regnabit quod secundum deus fecit secula). id. in mundo (vobis) id. o filius suus (quod secundum vobis factum est caro) id. hoc pro nobis secundum petitoribus (in fine seculorum) hunc vobis. id. filius dei. id. est (quod secundum nos apostoli predicamus Christum crucifixum qui venit regnat deus in celis). ¶ Notandum. hec prophetia scribitur Esaiah. in his verbis. Quam pulchri sunt mores pedes annunciantes et predicantibus pacem annuntiantibus bonum predicatis salute dicentibus. sicut regnabit deus tuus. In hac prophetia innuitur quatuor virtutes apostolorum. secundum euangelizare bonum. nunciare pacem predicare salutem. et veritatem promulgare. De primo dicitur paulus. Notum vobis facio euangelium quod acceperam et non sum huius neque sum carne. sed per revelationem Iesu Christi. De secundo dicitur in actis apostolorum. et intravit pax cum illis. et iterum. Pacem meam do vobis. De tertio dicitur Gregorius. His sunt quae dederunt veritatis lumen agnoscere et in euangelio. Et scimus. quod vero est testimonium eius. De quarto dicitur in euangelio. Illi autem perfecti predicauerunt veritatem vobis domino firmante. Item nota in prophetia ita dicitur quod mores debet intelligi per apostoli predicauerunt in publico. non autem in abscondito. quod sunt mores edificantes non per bene absconditi. ut dicitur in euangelio. Non per cuiuslibet absconditi supra mores posita. et quicquid predicauerunt hoc lucide dixerunt quod scriptum est. Luceat lux vestra cor a hostiis. Item in euangelio. Joannis. Ego palam loquutus sum vobis in mundo.

¶ Quo terminis nota. quod est adverbium expandi. Item per pedes in sacra scriptura dicitur intelligi affectus et intentio. quod sicut homo per pedes gradit. sic per affectus et intentiones mens disponit. Item sicut regnabit deus tuus. per haec ponit mater alia. per se sibi sibi aliter supponente. Sed viuere est vobis absolutum neutri genere.

Hic sunt celi in quibus christus habitas. in quorum verbis tonas fulguras signis roratas gratiam. His dixisti roratae celi desuper. et nubes pluviant in istum. aperiatur terra germinans.

Folium levii

Hic autor declarat p̄firmatōem p̄pheticā dī. O (x̄pē h̄i) sc̄z apl̄s (sunt celi in q̄b̄ habitas). i. manes. 2 (in q̄p̄). i. ap̄koy (v̄bis tonas 2 fulguras) id ē fulgura facis (signis). i. p̄ signa (rōras). i. infundis (ḡfam) O x̄pē tu (dixisti his) apl̄s. o (celi) vos (rōrate). i. rōre date (clup). i. dclursum (2 nutes pluāt). i. pluēdo emittant (iustū). i. iusticiā (terra). i. co; hois (germinās). i. fructificās (apiāf). i. ad recipiēdū gratiam.

Notādū hec p̄phetia scribit Esa. liz. sub eisdē p̄bis. 2 p̄ncipalē est dī cta de incarnatōe x̄pi. q̄r nubes. i. regnū celoy. misit iustū. i. x̄pm sc̄z in v̄c̄p̄ brē p̄ginis q̄ dū germinavit dedit nobis saluatorē mundi. v̄terus cīm beate p̄ginis est terra fructuosa de qua p̄dixit p̄pheta. Veritas de terra orta est. H̄z mō autor trāstulit hic eandē p̄phetia ad apostolicā dignitatē p̄pa rando ip̄os ap̄los celis p̄pter quattuor cōdīōens. Prima. q̄r deus in h̄bitat celum. Secunda. q̄r in regione vicina corpib̄ celestib̄ sunt tonitrua. Tercia. q̄r ibi etiā fulgura fūt. Quarta. q̄r ros generat in aere. q̄r vicinatur corpori celesti. Sic apl̄i dicunt p̄mo celi. q̄r x̄ps eos inhabitat. Vñ in euange. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. 2 pater meus diligit eū 2 ad eum veniemus 2 māsionē apud eum faciemus. Sc̄do dicunt tonis triua p̄pter p̄dicatōem. Tercio fulgura p̄pter doctrinā mundū illuminantē. Quarto ros. q̄r rōrauerūt. i. p̄ p̄dicatōem ḡram dederūt. Iē nota quādo x̄ps misit ap̄los in mūdū misit ip̄os tanq̄ electos ut p̄us patuit. Vñ in euange. Joan. Ego vos elegi ut eatis 2 fructum afferatis. 2 fructū ve ster maneat. Unde sancti apl̄i dicuntur quattuor modis electi. Primo tanq̄ electum speculū ad rep̄sentandū seu designandū faciem glorie in qua cōsiderant om̄e velle tanq̄ in speculo trinitatis. Sc̄do tanq̄ electū vasculūt ad p̄tinendū vinum glorie. Tercio tanq̄ electū surculūt ad multi p̄licandū fructum ecclesie. Quarto tanq̄ electum iaculūt ad feriendū ho stem iusticie. De primo dī psalmista. Quoniam elegit dīs syon r̄c̄. Vñ syon interpr̄atur speculum sive anima fidelis. 2 tene competit sibi. q̄a elegit eam in habitatōem sibi. De secundo dicitur in proverbijs. Aufer iu bīginem 2 egredietur vas purissimum. multi cīm sunt qui grātie liquorem in vasis animaz suaz hātere desiderant. attānē rubiginem peccator̄ au ferre nō curant. Detercio dī in allegorōne facta. Ego vos elegi r̄c̄. At si cur eliguntur surculi boni ḡnis. q̄ multū 2 nobilē fructum afferunt. Sic christus elegit apostolos ut per sui p̄dicatōem multum 2 nobilē fructus facerent. De quarto dī Esa. Posuit me quasi sagittam electam. de quib̄ dicitur in ps. Sicut sagitte in manu potentis ita filij excusoy. id est apostoli qui excusū sunt in fide. Notandū tonas 2 fulguras sunt v̄t̄ba exēmpte actōnis. q̄r acrus ip̄oz est exemptus a nostra v̄luntate. Item de super est aduerbiū loci.

Serm̄en iustum suscita terrā nostrā quam apostolicis verbis se ren̄s germinare facias. Quorum v̄t̄bis verbū patris tenētes in patiēntia fructū ferre fac nos tibi domīne

De divisione apostolorum

Hic iam auctor dirigit petitionem ad Christum tanquam ad mitterentem apostolos. Et dividit in duas partes. In qua prima facit quod dictum est. In sedis a dirigere alia petitionem cum amedatore apostolorum. sed et ibi. Hi sunt celi. dices primo. O Christe tu existens (germen iusti. suscita terram nostram). i. cor nostrum. s. ad fructificandum in bonis operibus (quam). s. terram (serens). i. a. seminas (apostoli eis ab his). id est pro tua apostolorum (facias germinare) id est fructum produce re (quorum) scilicet apostolorum (ab his) id est predicatōnibus. o (domine). s. Christus (fac nos tenetes verbū) id est mandatum (patris) tui (ferre) id est producere (tibi fructum in patientia)

¶ Notandum auctor in littera duo facit. Primo dirigit petitionem ad Christum cum dicit. Germen iusti. Secundo insinuat affectum petitionis. cum dicte In patientia fructum ferre fac nos tibi domine. De primo dicit in euangelio. Petre et accipietis. pulsate et aperiet vobis. De secundo dicit. similiter in euangelio. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Unde ad veram patientiam tria requiruntur. Primo correctio dei. Unde Job. Suscipientes correctionem beatificantur. Item idem. Beatus vir qui corrigitur a domino. Secundo requiritur patientia perfectionis. Unde in euangelio. Beati qui persequuntur patientem. Tercio requiritur impugnationem diabolique patienter sustinere. Unde Jacob in canonica. Beatus vir qui suffert tentationes. Item Paulus. De Christo infirmior tanto sum fortior. Super illo dicit venerabilis Beda. quod infirmitates contingunt quinque modis. Primo ut merita iustorum augeantur. Secundo contingunt ad fructum custodiae. ut per Paulum. Tertio ad corrigendum peccata. ut per in maria sorore Elaron. Quarto ad gloriam dei ut per in ceco nato. Quinto in adiuviam pene. ut per in herode. Item prima pars huius sententie exponit duplicitem. Primo sic. quod per terram intelligatur Hugo maria gloriosa. de qua dicitur in psalmis. Veritas de terra orta est. et per gerumen intelligatur Iesus Christus de quo dicit Hieremias. Ecce dies venient de dominus. et suscitarbo David gerumen iustum. et tunc intelligitur sic. quod beata virgo nostra mediatrix suscita uir nobis Christum Iesum ipsum orando pro nobis. et sic illud relatum quanu[m] referit[ur] ly terram secundum vocem et secundum rem. Secundo sic exponitur quod per terram intelligatur nostra conscientia vel nostra operatio. et de tali de Bernardus. Memento homo de terra es et tu. Et per gerumen intelligatur fructus bonorum operum. et de tali fructu dicitur in euangelio. Ex fructu operum eorum cognoscetis eos. et tunc sententia talis est. Cor nostrum et caro nostra faciet tibi iustum gerumen. id est fructum boni operis. et sic hoc relatum quanu[m] referit[ur] ly terram voce et significatio. et hec secunda lectio videtur esse melior quam prima.

¶ Pro declaracione terminorum nota. germe est nomine tercie declinationis neutri genitivi et facit fructum. In germino. as. are. i. fructum facere. Item suscito est depositum a subiecto et cito as. quod est frequentatius huius probi cito es. quod id est quod voto. Si terza plura facit Unde Iesus. Terra sit infernus Hugo deus ac eleemosyni. Lelica vita caro. proplastus machina mundi. Si seres est participium huius probi sero. quod halec duplex pteritum. ut per in prima parte Alexandri. Si sero est probum anomalum. et est equiuocum ad plura. Unde Eret pars. et dicit fert. cupit atque gerit.